

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Monika Arvidsson/bie

DATUM
2011-05-12

DIARIENUMMER
20110203

ERT DATUM
2011-04-06

ER REFERENS
Ju2011/2880/L1

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
Henrik Matz
Rosenbad 4
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över EUs grönbok En EU-ram för bolagsstyrning, KOM (2011) 164 slutlig

LO har inbjudits att inkomma med synpunkter på en grönbok om bolagsstyrning som EU-kommissionen presenterade 5 april 2011. På grund av kort remisstid så för LO i detta yttrande ett övergripande resonemang kring de frågor som ställs i grönboken.

Summering av Grönboken

EU-kommissionens grönbok behandlar tre ämnen som man anser ligger till grund för god bolagsstyrning:

- **Styrelse.** Effektiva styrelser behövs för att kunna hantera den verkställande ledningen. Detta innebär att det i styrelserna måste finnas personer som inte är anställda i företaget, som har olika åsikter och kompetens samt lämplig yrkesbakgrund. Styrelseledamöter måste även vara beredda att avsätta erforderlig tid för styrelsearbetet. Styrelseordförandens roll är särskilt viktig, liksom styrelsens ansvar för riskhantering.
- **Aktieägare.** En god bolagsstyrning är möjlig endast när aktieägarna är engagerade i företaget och utkräver ansvar av företagsledningen för företagets resultat. Det finns dock skäl att tro att flertalet aktieägare förhåller sig passiva och i många fall enbart är inriktade på snabba vinster. Det finns anledning att fundera över om fler aktieägare kan uppmuntras till att inrikta sig på hållbar avkastning och långfristiga resultat och hur de ska förmås att mer aktivt engagera sig i frågor som rör bolagsstyrning. Vidare ger olika ägarskapsförhållanden upphov till andra frågeställningar, till exempel skydd av minoritetsintressen.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

- **Bolagsstyrning.** EUs ramverk för bolagsstyrning, den s.k. bolagsstyrningskoden, utgår från principen ”följ eller förklara”. En nyligen genomförd studie visar att kvaliteten på den information som offentliggjorts av de företag som gjort avsteg från rekommendationerna i bolagsstyrningskoden i de flesta fall är otillräcklig.

Övergripande frågeställningar

Endast börsnoterade aktiebolag omfattas av Svensk kod för bolagsstyrning. LO anser att reglering kan behövas även för stiftelser och organisationsformer. Även för andra organisationer än aktiebolag så finns en signaleffekt i att tillämpa en bolagsstyrningskod.

Ett mål för den internationella fackliga rörelsen är att få till stånd bindande regler för företagens sociala ansvar. Då skapas konkurrensneutralitet och risken för dumpning av arbetsvillkor minskar i jakten på investeringar. LO anser att bolag ska redovisa huruvida man följer ILOs åtta kärnkonventioner om arbetstagarnas rättigheter samt OECDs riktlinjer för multinationella företag. EU är viktigt för normbildning för investerare och bör utveckla krav på detaljerad redovisning av genomförandet av etik- och ägarpolicy i årliga utvärderingar.

Styrelsen

Styrelsen bör i möjligaste utsträckning präglas av mångsidighet och bredd när det gäller kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. En jämn könsfördelning i styrelsen måste eftersträvas. Målet bör vara att uppnå en jämn könsfördelning och i varje rekryteringsprocess bör detta ingå i kravprofilerna vid rekrytering av nya ledamöter. Valberedningen bör tydligt redovisa på vilket sätt man eftersträvat att uppnå detta mål i sitt arbete med rekryteringen. Det räcker sålunda inte med att redovisa resultatet utan vägen dit måste också vara transparent.

Det finns också en möjlighet att utveckla krav på jämställdhetsarbete enligt samma principer som i jämställdhetslagen och därigenom ställa specifika krav på redovisning av jämställdhetsåtgärder. Kraven kan också skärpas genom att utebliven eller bristande redovisning resulterar i vite. Lagstiftning om kvotering bör övervägas som ett effektivt alternativ för att påverka jämställdheten i rätt riktning.

Det finns stora fördelar med en opartisk ordförande. Inte minst bidrar det till att informationskanalerna i styrelsen formaliseras. Ordföranden ska i alla principiella frågor informera styrelsen och förankra besluten. Alla styrelseledamöter skall ha tillgång till samma information för att solidariskt kunna axla sitt ansvar. Det bör t.ex. vara obligatoriskt att informera nya styrelseledamöter om policy och ersättningssystem, men också att fackliga representanter gemensamt bereder och utbyter information inför möten i samägda bolag.

Huvuddelen av styrelsearbetet skall bedrivas av styrelsen i sin helhet. Det är viktigt att utskottsuppdragen fördelas på så sätt att risken minimeras för att det uppstår ett inre kabinett, vilket strider mot principen om styrelsens kollektiva och solidariska ansvar. LO anser att det inte är förenligt med styrelsens övervakande roll att ledamöterna har egna ekonomiska intressen i bolaget.

LO anser att det inte är rimligt med incitamentsprogram, s.k. rörliga ersättningar, inom finansiella företag. De incitamentsprogram som ändå inrättas ska ha ett tydligt syfte som ryms inom ramen för en långsiktig strategi för ersättningar. Utdelning från incitamentsprogram ska ha en tidshorisont som stimulerar till långsiktighet, genom att det t.ex. baseras på genomsnittligt utfall under ett antal år. Vid negativ absolut avkastning ska rörlig ersättning inte betalas ut. Rörliga ersättningssystem ska vara symmetriska när det gäller positiva och negativa utfall för att ge rätt drivkrafter och en lämplig nivå på risktagandet. Allmänna upp- eller nedgångar på aktiemarknaden ska inte ha någon effekt på utfallen av rörliga ersättningssystem. Det bör finnas en dubbel broms i form av nedräkning av ersättning under förlustår, vilket även påverkar det medelsnittliga resultatet.

Syftet med rörliga ersättningar och pensionsavtal ska tydligt redovisas tillsammans med konstruktion, mål och inte minst åtagandets beräknade totalkostnad och historiskt utfall. All typ av ersättning som kan beskrivas som lön, inklusive gratifikation och övriga ersättningar, ska redovisas. Redovisning ska ske innan ikraftträdande av avtal men informationen ska återkomma och uppdateras vid lönerevidering och i årsbokslut. Avtal måste kommuniceras till ägarna och beslut fattas på bolagsstämman.

Styrelseuppdragen har utvecklats till att vara mer belastande och innehålla mer ansvar än tidigare i den meningen att uppdragen möts av mer extern granskning och därmed större krav än tidigare. Därför är det relevant att EU utreder frågan om lämplig reglering av antal styrelseuppdrag som en styrelseledamot får ta.

Aktieägare

En allt viktigare dimension i den fackliga diskussionen om ägarmakt har blivit vilken tidshorisont företagens ägare har. LO anser att det är viktigt att diskutera hur kortsiktighet i näringslivet kan balanseras med insatser för en ökad långsiktig utveckling av näringslivet. Ur ett industriellt utvecklingsperspektiv är ett långsiktigt ägande avgörande, eftersom det tar tid att få avkastning på vissa produktiva investeringar och utveckling av nya produkter. Öppna ekonomier kräver både investeringar på kort och lång sikt för att fungera väl. Kortsiktiga placeringar av kapital kan destabilisera samhällsekonomier, men kan i vissa fall fylla en kompletterande funktion.

Befolkningsutvecklingen gör att pensionskapitalet växer och det är en grundläggande orsak till att institutioner som pensionsfonder har blivit stora aktieägare under senare år. Det betyder i sin tur att kortsiktiga placeringar

och minoritetsposter har ökat kraftigt, vilket behöver balanseras med insatser för ett ökat långsiktigt ägande.

De som förvaltar medborgarnas pensionssparande bör ta ansvar för att företagen lever upp till etiska regler och internationella uppförandekoder. Detta leder till en ökad långsiktighet och kommer i sin tur att långsiktigt gagna värdetillväxten i företag.

Övervakning och tillämpning av bolagsstyrningskoder

LO anser att en bolagsstyrningskod inte är komplett utan en formaliserad metod för hur denna ska kontrolleras och följas upp. Denna metod bör också redovisas öppet så att utomstående kan granska utfallet av den.

En viktig bakgrund är att regeringar har ett huvudansvar för att se till att allt arbete som utförs inom ett land respekterar grundläggande arbetstagarrättigheter och ILOs kärnkonventioner, liksom att nationell lagstiftning följs. Ett ILO-krav är att länder upprättar yrkesinspektionssystem för att utöva denna tillsyn.

När det gäller granskning och rapportering av efterlevnad av fackliga fri- och rättigheter i länder och i företag är LOs syn att de enda riktigt tillförlitliga källorna är ILO, IFS (Internationella Fackliga Samorganisationen) samt de fackliga yrkesinternationalerna. EU bör sträva efter att påverka screeningbolagen att använda ILO, IFS och de globala yrkesfederationerna, liksom TUAC/OECD som källor för att öka sin kunskap om frågor kopplade till arbetstagarnas rättigheter. ILO bör få en tydligare roll som övervakare av de internationella konventionerna som länderna ratificerat.

Med vänliga hälsningar
LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE.

Wanja Lundby-Wedin

Monika Arvidsson